

خونین و بدون چشم اندازی از پایان

جنگ اوکراین در حالی وارد سومین سال خود شده است که از یکسو چشم اندازی از مذاکره و توافق برای پایان جنگ میان مسکو و کی‌یف وجود ندارد و از سوی دیگر، برخی تحولات احتمالی در دیگر نقاط دنیا از جمله پیروزی احتمالی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا می‌تواند سرنوشت این جنگ را تغییر دهد. طی ۲۴ ماه گذشته تغییرات زیادی در میدان نبرد پدید آمد. درحالی که در ماه‌های آغازین جنگ، ارتش روسیه موفق شد تا دروازه کی‌یف در شمال پیش برود و مناطق گسترده‌ای را در شمال شرق و جنوب اوکراین اشغال کند، اولین ضدحمله بزرگ اوکراین در پاییز ۲۰۲۲ به آزادسازی نیمی از مناطق اشغالی منتهی شد. در ادامه اما جنگ روندی فرسایشی به خود گرفت؛ روس‌ها بر آن شدند تا با تقویت خطوط دفاعی مانع از آزادسازی بخش بیشتری از مناطق اشغالی توسط اوکراین شوند. در مقابل، نیروهای نظامی اوکراین که از کمبود نیروی آموزش دیده متخصص و همچنین تجهیزات نظامی رنج می‌برد، در سال ۲۰۲۳ نتوانست به اهداف خود در ضدحمله دست پیدا کند و عملاً تا مدت‌ها هیچ کدام از طرف‌ها پیشروی قابل توجهی نداشتند. براساس برآورد مؤسسه مطالعات جنگ مستقر در واشنگتن، در حال حاضر ۱۸ درصد از خاک اوکراین در اشغال روسیه است. براساس گزارش سازمان ملل متحد تاکنون کشته و زخمی شدن ۳۰ هزار و ۲۵۷ نفر از غیرنظامیان در طول جنگ اوکراین (از ۲۴ فوریه ۲۰۲۲) تأیید شده است. اوکراینی‌ها باور دارند تعداد قربانیان غیرنظامی بسیار بیشتر از این است. از این تعداد بیش از ۱۰ هزار و ۵۸۲ نفر جان خود را از دست داده و ۱۹۸۷۵ نفر نیز زخمی شده‌اند. کشته شدن ۵۸۷ کودک و زخمی شدن ۱۲۹۸ کودک دیگر از تلخ‌ترین اتفاقات جنگ بوده است. گزارش سازمان ملل متحد نشان می‌دهد تعداد قربانیان غیرنظامی در طول ماه‌های ابتدایی جنگ به‌طور قابل توجهی بیشتر بوده اما در سال ۲۰۲۳ به میانگین ۱۶۳ نفر قربانی در ماه رسیده است. بیش از ۹۰ درصد قربانیان، در مناطق اطراف خطوط مقدم توسط توپ‌ها، تانک‌ها، موشک‌ها، پهپادها و جنگنده‌ها هدف قرار گرفته‌اند. در خصوص تعداد نظامیانی که در این جنگ کشته شده‌اند، آمار دقیقی در دسترس نیست. اوکراین از اعلام آمار رسمی خودداری می‌کند و آمارهای اعلام شده از سوی روسیه با تخمین‌هایی که کارشناسان نظامی از تلفات روس‌ها می‌زنند تفاوت جدی دارد. روزنامه ایندپیندنت به نقل از کارشناسان نظامی تخمین زده است که در این جنگ حدود ۵۰۰ هزار نظامی کشته شده‌اند. از فوریه ۲۰۲۲ به این سو، بیش از ۶/۳ میلیون نفر از اوکراینی‌ها خانه و زندگی خود را در اوکراین رها کرده و از این کشور خارج شده‌اند. همچنین ۳/۷ میلیون نفر از شهروندان اوکراین تحت تأثیر جنگ مجبور به ترک خانه خود شده‌اند اما همچنان در کشورشان باقی مانده‌اند. بخش بزرگی از عملیات‌های آفندی و پدافندی ارتش اوکراین وابسته به کمک‌هایی است که از سوی دیگر کشورها از جمله ایالات متحده و اتحادیه اروپا برای اوکراین ارسال می‌شود. براساس محاسبات مؤسسه مطالعات جنگ، اتحادیه اروپا به‌عنوان بزرگترین حامی اوکراین تاکنون ۱۴۸/۵ میلیارد دلار (۱۱۶ میلیارد یورو) کمک نظامی به اوکراین اعطا کرده یا متعهد شده اعطا کند. مؤسسه Kiel آلمان هم حجم کمک‌های ایالات متحده به اوکراین را ۱۱۳ میلیارد دلار اعلام کرده است. شرکای غیراروپایی اوکراین نیز تاکنون مقادیر زیادی به این کشور کمک کرده‌اند. تاکنون نشست‌های زیادی برای طرح ابتکارات صلح برگزار شده است. در فاصله کوتاهی پس از حمله تمام‌عیار روسیه به اوکراین، این دو کشور ۵ دور مذاکره در پلاروس و ترکیه برگزار کردند که روس‌ها مدعی هستند این گفت‌وگوها فاصله زیادی تا به نتیجه رسیدن نداشت اما در حالی که برخی دولت‌های غربی باعث شد نتیجه‌ای حاصل نشود.

در ادامه، مذاکرات مستقیم میان روسیه و اوکراین درباره موضوعات دیگری به جز صلح بود. از جمله آتش‌بس‌های موقت برای تخلیه غیرنظامیان یا کریدور انتقال غلات. اوکراین طرحی ۱۰ ماده‌ای را برای صلح ارائه کرده که مبنای برگزاری پنج نشست بین‌المللی شد. نشست کپنهاگ در ژوئن ۲۰۲۳، نشست جده در آگوست ۲۰۲۳، نشست مالت اکتبر ۲۰۲۳، نشست ریاض در دسامبر ۲۰۲۳ و نشست داووس در ژانویه ۲۰۲۴ نشست‌هایی بودند که بر مبنای طرح صلح اوکراین برگزار شدند. چین نیز طرحی ۱۲ ماده‌ای را برای صلح ارائه کرد که با استقبال چندانی از سوی غرب روبه‌رو نشد. مجموع تحولات نشان می‌دهد چشم‌اندازی برای صلح یا مذاکره جدی در کوتاه‌مدت وجود ندارد.

محمدحسین لطف‌اللهی

خبرنگار گروه بین‌الملل

در دومین سالگرد آغاز جنگ اوکراین گفت‌وگویی با یوگن کراوچنکو، کاردار اوکراین در ایران داشتیم. کراوچنکو، در نبود سفیر، مدیریت سفارت اوکراین در ایران را برعهده دارد. او به زبان فارسی مسلط است و شناخت خوبی از تاریخ ایران دارد. کاردار اوکراین در این گفت‌وگو به بیان تحولات جنگ و همچنین اهداف و رویکردهای اوکراین پرداخت. این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید:

۴ دو سال از آغاز حمله نظامی همه‌جانبه روسیه به اوکراین می‌گذرد. جنگ در سال ۲۰۲۴ در شرایطی ادامه دارد که ضدحمله بزرگ اوکراین که در سال ۲۰۲۳ آغاز شده بود، به اهداف خود نرسید. آیا این ناکامی در دستیابی به اهداف تغییری در اهداف و رویکردهای اوکراین ایجاد کرده است؟

حمله تمام‌عیار روسیه در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ آغاز شد؛ ولی واقعیت این است که اوکراین بیش از ۱۰ سال است که در جنگ با روسیه به سر می‌برد. در حقیقت، جنگ در فوریه ۲۰۱۴ با ورود نیروهای نظامی روسیه به شبه‌جزیره کریمه و دو استان شرقی لوهانسک و دونتسک شروع شد و در سال ۲۰۲۲ به جنگی تمام‌عیار تبدیل شد. ریشه این جنگ برای ما و کل دنیا کاملاً روشن است؛ ما با تهاجمی از سوی رهبری کرملین به کشور مستقل همسایه روبه‌رو هستیم که هدف آن تصرف سرزمین، از بین بردن کشور، فرهنگ و تاریخ اوکراین است. طی این دو سال اخیر، ما موفق شدیم حدود نیمی از سرزمینی را که از فوریه ۲۰۲۲ به این سو از سوی روسیه اشغال شده بود، آزاد کنیم. بله، شما هم درست گفتید که انتظار ما از ضدحمله اخیر و سرزمین‌هایی که می‌خواستیم آزاد کنیم بیشتر بود. این ضدحمله به خاطر تأخیر در ارسال کمک‌های نظامی از سوی غرب به اهداف خود نرسید. در حالی که ما زمان زیادی را در انتظار رسیدن کمک‌های نظامی و تسلیحات از دست دادیم، روس‌ها موفق شدند خطوط دفاعی خود را تقویت کرده و موضع خود را در مناطق اشغالی تثبیت کنند.

اما به‌طور کلی، برنامه ما قرار نیست تغییر کند. هدف ما آزادی کل سرزمین اوکراین و رسیدن به مرزهای ۱۹۹۱ شامل شبه‌جزیره کریمه و تمام مناطق شرقی در استان‌های لوهانسک و دونتسک است که از سال ۲۰۱۴ موقتاً در اشغال روسیه قرار دارد. در نتیجه، این هدفی نیست که ما آن را کنار بگذاریم و تغییر دهیم؛ صرفاً دستیابی به نتیجه به تأخیر افتاده و ما همچنان این اهداف را دنبال خواهیم کرد.

در حال حاضر، وضعیت جنگ به‌گونه‌ای است که برنامه نیروهای ما از ضدحمله برای بازپس‌گیری مناطق اشغالی به دفاع تغییر کرده و درگیری‌های بسیار سنگینی در تمام طول خطوط مقدم جریان دارد. خط مقدم حدود ۱۲۰۰ کیلومتر است و مردم و نیروهای مسلح ما کار بسیار سختی برای دفاع در برابر تهاجم نیروهای روسیه پیش رو دارند.

۴ به تازگی هم روسیه موفق شد شهر اودیوکارا را تصرف کند. چرا این شهر سقوط کرد؟

طی ۱۰ سال اخیر بارها روس‌ها برای تصرف این شهر کوچک که جمعیت آن پیش از شروع جنگ حدود ۳۰ هزار نفر بود، اقدام کرده بودند. درگیری‌های بسیار خونینی به‌ویژه در چهار ماه اخیر جریان داشت. تنها در همین چهار ماه تلفات روس‌ها حدود ۴۷ هزار نفر برآورد می‌شود. آن‌ها حدود ۳۷۰ تانک از دست دادند، تعدادی از هواپیماهای جنگنده آن‌ها ساقط شد و بسیاری از تجهیزات نظامی آن‌ها شامل خودروهای نظامی هدف قرار گرفت. اما با تأخیر ارسال کمک‌های نظامی از سوی غرب، ارزیابی فرماندهان نظامی اوکراین این بود که با توجه به شرایط باید شهر اودیوکارا را ترک کرد. ما از یک‌سوی برای هر متر از خاک کشورمان مبارزه می‌کنیم و از سوی دیگر، برای جان سربازانمان و مدافعان کشور اهمیت بسیار زیادی قائل هستیم. در اودیوکارا، در شرایطی که کمبودهای زیادی در زمینه تسلیحات وجود داشت، مجبور به عقب‌نشینی بودیم. این خود نشانه‌ای است که ببینیم، تأخیر در ارسال کمک‌های نظامی می‌تواند چه تبعاتی در پی داشته باشد.

۴ اخیراً فرمانده کل نیروهای مسلح اوکراین تغییر کرد و با کنار گذاشته شدن آقای زالوژنی، آقای سیرسکی به جای او منصوب شد. آیا ناکامی‌ها در رسیدن به اهداف، عامل تغییر فرماندهی نظامی اوکراین بود؟

این تصمیم مقام‌های ارشد اوکراین بود. آقای زالوژنی به‌عنوان فرمانده کل نیروهای اوکراین دستاوردهای زیادی در دو سال اخیر داشت اما مقام‌های ارشد کشور به این نتیجه رسیده بودند که برای ادامه جنگ به برخی تغییرات نیاز است. آقای سیرسکی، فرمانده جدید ارتش اوکراین همان فرمانده‌ای است که در طول سال‌های گذشته مسئولیت دفاع از شهرهای کی‌یف، خارکف و خرسون را برعهده داشت و تجربه بسیار زیادی دارد. ما امیدوار هستیم که با این انتصاب، تحولاتی در میدان جنگ ببینیم.

۴ یکی از راهبردهای اوکراین در طول دو سال گذشته، حمله به اهداف درون خاک روسیه بود. آیا این راهبرد ادامه خواهد یافت و شما حتماتی را به درون خاک روسیه در دستور کار خواهید داشت؟

حمله نیروهای اوکراینی به اهداف روسی در مناطق موقتاً اشغال‌شده اوکراین و همچنین درون مرزهای روسیه کاملاً قانونی است. روس‌ها از پالایشگاه‌ها، انبارهای نفت و گاز و زیرساخت‌های دیگر، از جمله راه‌های حمل و نقل، برای حمایت از اقدامات نظامی

روایت
دیپلمات

تکسلا، هم‌میهن

صلح به شرط...

گفت‌وگو با یوگن کراوچنکو کاردار اوکراین

تمایلی به صلح واقعی و آتش‌بس ندارد، صرفاً خواهان زمان است که با تجدید قوا، حمله‌ای در مقیاس گسترده‌تر ترتیب دهد.

۴ هفته گذشته خبرگزاری رویترز به نقل از منابع روس از پیشنهاد روسیه به آمریکا برای آغاز گفت‌وگوهای صلح خبر داد. آیا چنین پیشنهادی به دست کی‌یف رسیده است؟

من خبر رسمی در این باره ندارم که آیا روسیه چنین پیشنهادی را داده است یا نه. اما پاسخ شما را دادم؛ هیچ نشانه‌ای وجود ندارد که ثابت کند روس‌ها به صلح یا آتش‌بس واقعی علاقه‌مندند. ما تجربه تلخی در این زمینه داریم؛ روس‌ها بارها از آتش‌بس سخن گفته بودند اما در حالی که نیروهای ما انتظار نداشتند، به آن‌ها حمله می‌شد.

به نظر من، حتی اگر پیامی هم داده شده، اعتمادی به آن‌ها و پیشنهادات‌شان وجود ندارد. شما می‌دانید، یک ماه دیگر در ماه مارس، روس‌ها انتخابات ریاست جمهوری دارند و پوتین که می‌خواهد محبوبیتش را افزایش دهد، پس از یک پیروزی جزئی در میدان نبرد (اودیوکارا) تمایل دارد نشان دهد مایل به صلح است و برخی اقدامات را در این چارچوب باید دید.

۴ اوکراین چه نوع صلحی را خواهد پذیرفت؟ اگر روسیه حاضر باشد از مناطق اشغالی خارج شود آیا اوکراین حاضر است از پیوستن به ناتو و اتحادیه اروپا چشم‌پوشی کند؟

یکی از اصلی‌ترین شروط اوکراین، عقب‌نشینی همه‌نیروهای نظامی روسیه و بازگشت به مرزهای ۱۹۹۱ است. در این شرایط خیلی زود می‌توانیم به صلح برسیم. این مسئله یکی از مهم‌ترین مسائل در طرح صلح رئیس‌جمهور اوکراین، آقای زلنسکی است. هدف این فرمول صلح ۱۰ ماده‌ای، هم در مورد امنیت نظامی و هم در مورد امنیت هسته‌ای و امنیت غذایی و سایر موضوعات نیز برنامه دارد. ما همچنین از پیشنهادات سایر بازیگران بین‌المللی، از آمریکای جنوبی، آفریقا تا آسیا استقبال می‌کنیم و آماده بررسی پیشنهاداتی هستیم که جزئیات کاملی برای صلح دارد و سازنده هستند. از سوی دیگر، ما براساس فرمول صلح رئیس‌جمهور اوکراین با کشورهای مختلف در تماس هستیم. به‌زودی یک نشست در سوئیس با حضور رؤسای کشورهای مربوط برگزار خواهد شد.

۴ نگران نیستید عدم دستیابی به صلح، تهدیدهای هسته‌ای روسیه را به واقعیت بدل کند؟

همه ما متوجه هستیم؛ زمانی که یک کشور هسته‌ای به کشور دیگری که تسلیحات هسته‌ای ندارد حمله می‌کند و در پی تصرف سرزمین دیگری برمی‌آید، این به الگویی برای دیگر کشورها بدل خواهد شد که این مسیر را تکرار کنند. آن‌ها با خود می‌گویند اگر روسیه این کار را انجام می‌دهد چرا ما انجام ندهیم. حمله هسته‌ای

علیه اوکراین استفاده می‌کنند. ما سعی می‌کنیم با نابود کردن این اهداف، نیروهای نظامی روسیه را فرسوده کنیم.

۴ در شرایط فعلی جنگ که درباره آن صحبت کردیم، آیا آتش‌بس یا مذاکره با روسیه یک گزینه برای دولت به شمار می‌رود یا نه؟

برای پاسخ به این سوال باید به گذشته بازگشت. واقعیت این است که در سال‌های گذشته در چارچوب روند مینسک و فرمت نورماندی، بیش از ۲۰ دور مذاکره بین اوکراین و روسیه برگزار و حدود ۲۰ توافق آتش‌بس حاصل شد. این مذاکرات و توافق‌ها نه به صلح منجر شد و نه به آزادی مناطق اشغالی اوکراین انجامید. پیش از آغاز حمله تمام‌عیار روسیه به اوکراین نیز، رئیس‌جمهور ما آقای زلنسکی به آقای پوتین پیشنهاد داد که در روبرو بدون حضور میانجی با یکدیگر مذاکره کنند و تمام مشکلات میان دو کشور مطرح شود. پوتین هرگز این پیشنهاد را نپذیرفت. در شرایط فعلی هم بعضی از رؤسای دولت‌های خارجی پیشنهاد می‌کنند که باید با روسیه مذاکره کنید و توافق کنید اما با توجه به تجربه‌ای که داشته‌ایم واقعاً ما نمی‌توانیم به روسیه اعتماد کنیم.

۴ چه کشورهایی چنین پیشنهادی را مطرح می‌کنند؟ بسیاری از کشورها، حتی کشور شما ایران!

۴ پس این برای شما یک گزینه نیست؟

ببینید ما اکنون این درس را گرفته‌ایم و فکر می‌کنیم نه‌فقط اوکراین بلکه همه دنیا در قبال روسیه اشتباه می‌کردند. مسکو در برابر اقداماتی که انجام می‌داد، پاسخ قاطع از جامعه جهانی دریافت نمی‌کرد و ارزیابی روسیه این بود که این عدم واکنش به معنای ضعف کل دنیا در برابر آن‌هاست. همین مسئله موجب شد که روسیه سیاست نظامی و سیاست اشغالگری خود را ادامه دهد. روسیه در سال ۲۰۰۸ نزدیک به ۲۵ درصد از خاک گرجستان را اشغال کرد و دنیا واکنشی نشان نداد. آن‌ها در سال ۲۰۱۴ شبه‌جزیره کریمه را اشغال کردند و باز هم واکنش قاطعی را شاهد نبودند. طبیعی است به نظرشان رسید که اگر واکنشی در کار نیست، روسیه می‌تواند به سیاست اشغالگری ادامه دهد و سرزمین کشورهای دیگر را زور تصرف کند. الان ما فکر نمی‌کنیم که پوتین یا رهبری کرملین برای مذاکره واقعی - نه فقط گفت‌وگو برای گفت‌وگو - آماده باشند. اقدامات نظامی آن‌ها در اوکراین، ارتکاب جنایات جنگی

جدی و نسل‌کشی، لفاظی‌های مقام‌های کرملین و همچنین ناکید بر گزاره‌هایی نظیر اینکه «کشور اوکراین وجود ندارد» بیش از آنکه شبیه به اقدامات و اظهارات کشورهای خواهان مذاکره باشد، به اظهارات هیتلر در قرن گذشته شباهت دارد که می‌کوشید با بهانه‌های مختلف مرزهای کشورش را توسعه دهد. روسیه هم